

М.С. ХРУШЧОУ: МЫ ПОКАЗАЛИ, НА ШТО ЗДОЛНЫ НАРОД, КАЛІ ЁН СТАНОВІЦА САПРАЎДЫ СВАБОДНЫМ, РАЗНЯВОЛЕННЫМ У ПАЛІТЫЧНЫХ І ЭКАНАМІЧНЫХ АДНОСНАХ.

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ СЯЮЗА ПІСЬМЕННІКАЎ БССР.

№ 31 (1565) Аўторак, 18 красавіка 1961 года Цана 4 кап.

ПЕРАМОЖЦА КОСМАСУ РАПАРТУЕ

Урачыстая сустрэча
ў Маскве

Найвялікшая ў гісторыі чалавечтва падзея хвалюе ў гэтыя дні ўсіх людзей, якія жывуць на зямлі. Трыумфальны палёт першага ў свеце лётчыка-касманauta Юрыя Гагарына ўзняў прэстыж нашай Радзімы на небывалуе вышыню, прынесў новую славу савецкаму народу, народнаму таленту, народнаму пераможцу. Восем чыгуначна-близкіх гонар і наша радасць. Восем чыгуначна-близкіх і націўнай сустрэчалі Краіна Саветаў першага падарожніка ў космас Юрыя Алексеевіча Гагарына.

На магістралі і плошчах, расквіцаных флагамі, пааблалі Дзяніскага праспекта выстраіліся тысячы людзей. Яны прыбылі з першымі вяснянымі кветкамі, з партрэтамі Гагарына, плакатамі, якія ўслаўляюць вялікі подзвіг, які ўвоўдзе ў вайкі вялікі трыумф сацыялістычнага ладу, яго магучай творчай сілы.

На палатнішчах, працігнутых па фасадзе будынка Унукаўскага аэравакзала, гарачыя словы прывітання пераможцу космасу — грамадзяніну Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік Ю. А. Гагарыну.

Тут жа партрэты У. І. Леніна, М. С. Хрушчова і Ю. А. Гагарына. Дзяніскага праспекта да 12 гадзін дня на аэрадроме прыбываюць таварышы І. І. Бружнэй, М. Г. Ігнатэ, Ф. Р. Казлоў, А. М. Касцяноў, О. В. Кукушкін, Н. А. Мухоматнік, М. В. Падгорны, Д. С. Паліевіч, К. А. Фуршал, М. М. Швейнік, П. М. Паспелай, Д. С. Каротчык, Я. Э. Калібернін, А. П. Кірыленка, К. Т. Мауэрэр, Г. І. Воранаў, В. В. Грышын. У ліку сцяражакі — члены Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР А. А. Андрэеў, К. Я. Варашчал, намеснікі Старшыні Савета Міністраў СССР, міністры СССР і РСФСР, старшыні Дзяржаўных камітэтаў, члены Цэнтральнага Камітэта КПСС і кандыдаты ў члены Цэнтральнага Камітэта КПСС, Маршалы Савецкага Саюза, кіраўнікі партыйных і савецкіх арганізацый Масквы і Маскоўскай вобласці і многія іншыя.

У 12 гадзін 37 хвілін па аэрадроме робіць палёт прыгожы чатырохматорны «ІЛ». Ён прылядае ў раёна Саві. З гэтым самалётам прыбыў таварыш М. С. Хрушчов. Разам з ім прыбылі таварышы А. І. Мікаян і В. П. Мжапанадзе.

На трыбуну побач з кіраўнікамі партыі і ўрада — Валіяціна Гагарына, жонка лётчыка-героя, родныя Юрыя Гагарына, якія прыбылі са

Усе прыборы і абсталяванне карабля працавалі чотка і бездакорна. Адчуваю сабе выдатна. Гатовы выказаць новае любоўе заданне нашай партыі і ўрада. Маёр Гагарына.

Адукоўва насцяна: — Добры дзень, таварыш маёр! Добры дзень, Юрыя Алексеевіч! Мікіта Сяргеевіч здама каляшоў і мошна, па-бальбоўску падзе героя, абдымае яго і зноў падзе.

— Вішню! Вішню! — гаворыць ён касманauta.

Мікіта Сяргеевіч знаёміць героя з членамі Прэзідыума ЦК КПСС. Усе яны сардэчна вітаюць Юрыя Алексеевіча. Потым ён трыпае ў абдымкі маці, жонкі, бацькі, братоў і сястры.

За гэтай сустрэчай з хваляваннем сачылі не толькі тыя, хто сабраўся на Унукаўскім аэрадроме, але і ўся Масква, уесь Савецкі Саюз, амаль уся Еўропа, счылі, затаішы дыханне, радуючыся таму, як Радзіма ўшаноўвае свайго адалага сына.

Ён палюбіў народнаму адрзу, наш Юрыя Алексеевіч Гагарына. Цяперашняе пакаленне верыла, што палёт Масквы — космас — Масква, які адкрыла новую эру ў гісторыі чалавечтва, будзе зроблены ўпершыню савецкім чалавекам. І як гэта здобуць, што ён зроблены!

М. С. Хрушчов і Ю. А. Гагарына праходзяць уздоўж радоў прэсутых на аэрадроме масквін. Іх суправаджае наша магучае рускае «Ура!»

Праз некалькі хвілін М. С. Хрушчов, Юрыя Гагарына і яго жонка сядуць у блакітную адкрытую машыну, упрыгожаную гірляндамі чырвоных руж. Машына накіроўваецца да Унукава да Краснай плошчы радасна масквін, сотні тысяч масквін сустракалі катэж кошыны радасных воклічамі: «Герою космосу — ура!», «Партыі камуністаў — слава!»

Першы ў гісторыі чалавечтва палёт на савецкім касмічным караблі «Усход» 12 красавіка паспяхова зроблены.

СЛОВЫ ШЧЫРАГА ЗАХАПЛЕННЯ

Ды такога яшчэ і ў казках не расказвалі! У казцы «Літаючы карабель» герой ляціць на караблі толькі да цэра на абед. Наш савецкі лятаючы карабель абганяў самую дзіўную фантазію.

Цімак скупы і спомні перадаць думкі і пачуцці, якія авалодалі нам у гэты час. Гонарам напоўнілі нашы сэрцы і за тых, хто зрабіў гэты подзвіг, і за сябе як грамадзяніна вялікага Савецкага Саюза.

У тыя незабытыя хвіліны, калі наш савецкі пілот камуніст Юрыя Гагарына пралетаў над мадэрыкамі і краінамі, карэспандэнты перадавалі, што людзі (і не толькі нашы) плакалі ад радасці, незвычайна вышывалі адна аднаго, чалавечы. Яшчэ гэта зразумела ўсім нам! Людзі сэрцам адчулі вялікую перамогу розуму і працы. Прышла новая вясна чалавечтва. Вясна адна на новыя подзвігі ў імкненні і прагрэсу.

І ўжо выразнай пачынае прабавіцца спаксіва думка: што ж цяпер і планеты не за гарамі... Прада, сам Цікалюскі не асмеліў назваць XX стагоддзе стагоддзем прагулак на Марс. Але, відаць, наш савецкі час абганяе і яго геніяльнага прадбачанні.

Слава людзям, якія зрабілі казку былію!

Слава першаму касмічнаму пілоту — лётчыку Савецкага Саюза Юрыю Гагарыну!

Алесь ЯКІМОВІЧ.

У ГЭТЫЯ незабытыя дні мы яшчэ раз па-сапраўднаму адчулі: «Чалавек — гэта гучыць горда!» Нашы сэрцы напоўнены радасцю, што чалавечтва ў асобе савецкага простага чалавека зрабіла яшчэ адзін бясспрыкладны подзвіг. Мы бясшчэна ганарымся і мужнасцю першага касманauta Юрыя Алексеевіча Гагарына, і інжынераў, тэхнікаў, рабочых, якія стварылі магчымасць перавага касмічнага палёту. Мы бясшчэна ганарымся роднай савецкай Радзімай, нашай роднай Камуністычнай партыяй, якія забеспяцілі такія ўмовы для развіцця навуцы, такія арганізатарскія і вытворчыя магчымасці, каб палёт стаў яваю.

У нас надзярняя памаяці, і мы добра памятаем тую падножку, якую хацелі зрабіць нам палётнаму Паўэрс перад вельмі важнай нарэдай, перад якой стаяліся выкароўваць дача ўмацавання міра. Мы не забылі і іншых падобнага роду спроб. Скончыліся яны ганебным правадам. Мы ж яшчэ раз паказалі ўсімку свету, што нашы вучоныя з удзелам, дарны, скажыце, і лётчыкаў заняты мірным аваяненнем космасу.

Свет доўга будзе памятаць пра легендарны палёт маёра Гагарына. Пра гэты палёт шмат яшчэ будзе гаварыць і пісаць. І ён гэтага заслугоўвае.

Яна ШАРАХОЎСКІ.

Салют у Мінску 14 красавіка ў гонар першага касманauta Юрыя Гагарына.

МАСКВА, 14 красавіка 1961 года. Урачыстая сустрэча на Унукаўскім аэрадроме слаўнага сына савецкага народа героя-касманauta Юрыя Алексеевіча ГАГАРЫНА. Фота В. ГЕНДЭ-РОТЭ. (Фотахроніка ТАСС).

ГЕРОІКА ЧАСУ — КРЫНІЦА НАТХНЕННЯ

Усе гэтыя дні, пачынаючы з сярэды мінулага тыдня, былі напоўнены такім зместам, які адразу цяжка па-сапраўднаму асвясняць. Чалавек — у космасе, там, куды шчыль не так даўно не кожны адважваўся сгануць нават у сваёй фантазіі.

Над роднай нашай Масквой, над сталіцамі саюзных рэспублік, над гарадамі-героямі ў гонар першага ў свеце лётчыка-касманauta Юрыя Алексеевіча Гагарына ўзняліся ў вясновае неба рознакаляровыя агні святочнага салота. Красавік стаўся месцам трыумфальнай славы не толькі першага касманauta, грамадзяніна Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік таварыша Гагарына. Ён стаўся месцам славы нашай краіны, нашай народна, нашай савецкай дзяціннай сістэмы, акая яшчэ раз прадамаістравала свае найвялікшыя перавагі перад светам капіталізму, паказала, на што здольны вызвалены народ, чаго можа дасягнуць яго разняволеная, раскаваная ад пуг капіталізму энергія.

У палёце ракеты-карабля ў прастору космасу як бы скацінцэвалася энергія ўсяго народа, які на працягу сарака з лішнім год здолеў узвясці сваю краіну са справядлівай адсталасці да касмічных вышынь; у ім кожны наш савецкі чалавек бачыць, як у добрым фокусе, гэты гістарычны этап, на якіх ішоў народ праз годзі і холад, праз нястачы, да сёняшняга дня, калі наша краіна, наша любімая Радзіма паклазе прыкладны ўсплы цывілізацыйнаму свету.

Яшчэ і цяпер сёй-той за межамі нашай сацыялістычнага свету не шчыль сабе надзей, што нашы дасягненні — гэта кароткатэрміновыя ўспышкі. Прэзідэнт Злучаных Штатаў Амерыкі містар Кенэдзі на сваёй прэс-канферэнцыі, прысвечанай палёту нашага чалавеча ў космас, выказаў такую думку: «Гэтыя дыктатары маюць многа кароткатэрміновы пераваг, якія мы бачылі ў 30-х гадах. Але, па-мойму наша сістэма лепш адпавядае якасціям і спадзяванням народа, імкненням быць гаспадаром самому сабе.» Каб так разважаць, трэба быць ці безнадзейна спыям чалавечам ці шчыра заплюшчываючы вочы на ўсё, што адбываецца навокал.

Наша сацыялістычная сістэма, самая народная, самая прагрэсіўная — гэта і ёсць тое асароддзе, у якім разгортваецца нечуваны прастор для творчых дзярванняў чалавеча. І гэта не тэарэтычная догма, гэта пацверджана практыкай ўсёга нашага жыцця.

СІМФОНІЯ ПОДЗВІГУ

Столькі ўжо сказана пра найвялікшую падзею нашага гераічнага часу — палёт Юрыя Гагарына, што цяжка падабраць прыдатныя словы, каб выказаць свае пачуцці. Усенародную радасць, пудоўны настрой, які завалоўваў усім нам у гэтыя дні, павінна адлюстравана, перадаць і назаўбэды захавач нашчадам наша мастацтва.

Мне ўдзяляецца гэта як гераічная сімфонія гукаў, фарбаў, як пазятаная дрэвіна за розум, за адуату і гераізм свецкага чалавеча. Прайдзе нямнога часу, і падзеі гэтых дзён улагуцца ў радкі пэам, на малюнічых палотны, у музыку. Мастак будзе зноў і зноў хваляваць людзей успамінамі аб велічнай перамозе чалавечтва.

У гэтай высакроднай задачы мастацтва немалява роля адуціцнага тэатру. Савецкі тэатр неаддзельны ад бурнага і пудоўнага жыцця нашай краіны. Незлічоны яго дасягненні. І ўсё ж цяпер, думачою пра тое, якімі крокамі ідзе да перамог наша краіна, з асаблівай вастрыёй бачым, што мастацтва тэатра адстае ад гістарычных спраў нашай эпохі, ад эстэтычных запатрабаванняў народа.

За апошні час напісана нямаля пра тое, якіх нябачаных поспехаў дасягнула наша навука і тэхніка.

І як мала напісана добрых драма-

ця, гэта пацверджана тымі подзвігамі нашага народа, якімі ён не адночы здзіўляў свет як у барацьбе з ворагамі Радзімы, так і на франтах мірнай працы. А хіба тое, што мы першымі паслалі свае спадарожнікі, ракеты да іншых светлаў, што наш саўчыннік Юрыя Гагарына першым з зямных насельнікаў зірнуў сваімі вачыма ў космас, гэта таксама кароткачасовая выпадковасць? Чаму ж тады так званы «свабодны свет» не мае такіх кароткатэрміновых перамог? Відаль, рукі каратакааты сталі ў «свабоднага свету», відаль розум безнадзейна састарэў у яго.

Але няхай цешыць сябе зааіканскія паны ілюзіямі. А мы, савецкія людзі, ўсё ад малага да вялікага, ведаем, што нашы перамогі на фронце працы, у навуцы, у пакарніні космасу — гэта вынік тых якасцей, якія выкавала ў народзе Ленінская партыя, гэта тая руць, якую яна пасяла кляпатлівай рукою сеібіта народнага шчасця.

Няхай хто хочучы пльывазаюць на нас і пра нас паны капіталісты і іх паслугачы і найміты. Мы ведаем сваю дарогу, мы ведаем сваю мту. Яна кіліа нас маякмі камунізма наперад і наперад, і мы нікуды не зоборчымся.

Працоўны гераізм савецкага чалавеча бярэ свае вытокі, які бурніліныя рака, з крыніц народнага жыцця, з глыбіні народнага духу. Гэта добры і разуменне кожнага савецкага чалавеча, бо дзе ё ён працаваў ён, што ё ён ні рабіў, ён усюды ўносіць творчы пачатак у сваю працу. Ён шукальнік, ён творца. І ў гэтым адметна і непарушная якасць савецкага чалавеча.

Мікіта Сяргеевіч Хрушчов, вітаючы ад імя народа і партыі першага касманauta, сказаў: «Рух народаў да камунізма, высакроднае імкненне людзей да гэтай вялікай мэты не можа быць змешчаны або прыпынены. Гэты рух набывае велізарную, неадольную сілу, і няма такіх перашкод, якія маглі б прыпыніць гэты вялікі працэс развіцця чалавечтва. Савецкі народ, народы сацыялістычных краін, народы ўсяго свету, у тым ліку і народы тых дзяржаў, якія яшчэ не дабіліся сваёй перамогі, але ўпарта змагаюцца за перамогу прагрэсу над эксплуатацыйнай і прыгнечаннем, пераможучы, узвядуць светлы будынак камунізма. І гэта будзе вялікім шчасцем чалавечтва, вянцом яго няспынальнага развіцця.»

Гэта, відамо, не значыць, што ко-

Вось тая перспектыва будучыні, з якой мы павінны звярчаць свае думкі і імкненні. І нам, пісьменнікам, літаратарам, у сваіх творах трэба заўсёды выразаць бачыць гэтую перспектыву. Услаўляючы гераізм нашага сучасніка мы тым самым працуем на будучыню, бо будучыня нараджаецца сёння, яна будзе лагічным працягам спраў нашых сучаснікаў. Пра гэта асабліва выразна сведчыць подзвіг савецкіх вучоных, першага ў свеце касманauta, нашага гераічнага папленніка Юрыя Алексеевіча Гагарына.

Не пашкадуем жа сваіх сіл, сваіх талентаў, палымяных сэрцаў савецкіх патрыэтаў для вялікай справы высокамастацкага адлюстравання нашага гераічнага часу.

Раман САБАЛЕНКА.

Першымі пакаршыцелямі космасу будучы бясшчэна маладыя, дужыя, здаровыя савецкія людзі. На долю маіх выхаванцаў — маладых акцёраў Тэатральных мастацкага інстытута выпадзе цяжкая стварэння гэтых вобразаў. І як мастак, я буду бажанага рада, калі здолею перадаць ім свой вопыт, думкі і веды, «мастэрцы» іх на працу шчырую, праўдзіваю і натхненную.

Д. АРЛОЎ, народны артмст БССР.

Юрыя Гагарына — Герой Савецкага Саюза, першы лётчык-касманаўт СССР

МАСКВІЧЫ НАЛАДЗІЛІ ТРЫУМФАЛЬНЫ ПРЫЁМ ПЕРШАМУ У СВЕЦЕ КАСМАНАУТУ ЮРЫЮ АЛЕКСЕЕВІЧУ ГАГАРЫНУ. РАЗАМ З МАСКВІЧАМІ СЛАВІЛІ СВАІГО ГЕРОЯ УСЯ САВЕЦКІЯ ЛЮДЗІ. НАРОД НАЛАДЗІў ЯМУ НЕЗАБЫЎНУЮ ХВАЛЮЧУЮ СУСТРЭЧУ.

ЗА ГЕРАІЧНЫ ПОДЗВІГ — ПЕРШЫ ПАЛЕТ У КОСМАС, ЯКІ ПРАСЛАВІў НАШУ САЦЫЯЛІСЦЫЧНУ РАДЗІМУ, ЗА МУЖНАСЦЬ, АДВАГУ І БЕЗЗАВЕТНАЕ СЛУЖЭННЕ САВЕЦКАМУ НАРОДУ, СПРАВЕ КАМУНІЗМА ПРЭЗІДЫУМ ВЯРХОўНАГА САВЕТА СССР ПРЫСВОІў МАЁРУ ГАГАРЫНУ ЮРЫЮ АЛЕКСЕЕВІЧУ ЗВАННЕ ГЕРОЯ САВЕЦКАГА САЮЗА З УРУЧЭННЕМ ОРДЭНА ЛЕНІНА І МЕДАЛЯ «ЗАДАТЛІ ЗОРКА».

У МАСКВЕ БУДЗЕ УСТАНОВЛЕН БРОНЗАВЫ БЮСТ ГЕРОЯ. У АЗНАМЕНАВАННЕ ПЕРШАГА У СВЕЦЕ КАСМІЧНАГА ПАЛЕТУ ЧАЛВЕКА НА КАРАБЛІ-СПАДАРОЖНІКУ ПРЭЗІДЫУМ ВЯРХОўНАГА САВЕТА СССР УСТАНАВІў ЗВАННЕ «ЛЕТЧЫК-КАСМАНАУТ СССР». УКАЗАМ ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОўНАГА САВЕТА СССР ГРАМАДЗЯНІНУ САВЕЦКАГА САЮЗА ЛЕТЧЫКУ МАЁРУ ЮРЫЮ ГАГАРЫНУ ПРЫСВОЕНА ЗВАННЕ «ЛЕТЧЫК-КАСМАНАУТ СССР» ЗА АЖЫЦЦЯВЛЕННЕ ПЕРШАГА У СВЕЦЕ КАСМІЧНАГА ПАЛЕТУ НА КАРАБЛІ-СПАДАРОЖНІКУ «УСХОД».

САВА МУЖНАМУ, АДВАЖНАМУ СЫНУ САВЕЦКАЯ РАДЗІМІ! САВА ПАРТЫІ ЛЕНІНА, ЯКАЯ ВЫХАВАЛА ТАКОГА ГЕРОЯ!

Міхась КАЛАЧЫНСКІ

З ЯМНОЕ, КРЫЛАТАЕ, ВЕЧНАЕ...

Казі дзівоўныя... Крылы ікар... Міфы сівыя — ім тысячы год... Можка, ты згадаў іх, Юрыя Гагарына, Смела рвануўшыся ў горды палёт!

Збяжыла Багата выдумкай небыль Перад арлом, што да зор завітаў, Шыя пракаляючы ў зорнае неба, Ты над легендай і мерай неба!

Казачы духам і легендарны, З тавру звычайны, да кроплі зямны, Здайсній ты першым у высях надхмарных Роду людскога надзеі і сны.

Мары з лятункі Сталіся явай, Вечна бясшмертнай і вечна жывой. Вечна Радзімы вялікую славу Сын яе ўзвясіў над цэлай зямляй.

У Цэнтральным Камітэце КПСС і Савецкіх Міністраў СССР

Цэнтральны Камітэт КПСС і Савет Міністраў СССР прызналі неабходным ўзнагародзіць ордэнамі і медалямі СССР вучоных, рабочых, тэхнікаў, інжынераў — удзельнікаў стварэння касмічнага карабля-спадарожніка «Усход» і забеспячэння першага ў свеце паспяховага палёту савецкага чалавеча ў космас.

Адапавым міністэрствам і ведамствам даручана прадставіць да ўзнагароды персанальны склад удзельнікаў стварэння і забеспячэння палёту касмічнага карабля-спадарожніка «Усход».

Прыём у Вялікім Крамлёўскім палацы

Цэнтральны Камітэт Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР і Савет Міністраў СССР наладзілі 14 красавіка ў Вялікім Крамлёўскім палацы прыём у гонар выдатнага подзвігу вучоных, інжынераў, тэхнікаў і рабочых, якія забеспяцілі паспяховае ажыццяўленне першага ў свеце палёту чалавеча ў касмічную прастору, у гонар першага савецкага касманauta Юрыя Алексеевіча Гагарына.

На прыёме былі кіраўнікі Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада на чале з М. С. Хрушчовым, маёр Ю. А. Гагарына, члены яго сям'і.

СЛАВА КАСМІЧНАГА ПАДЛІКА ПЕРАМОГА ПРАЦЫ, НАВУКІ І РОЗУМУ

Мітынг і дэманстрацыя на Краснай плошчы

Па ўсім магістральх савецкай сталіцы, якія выдуча да Краснай плошчы, накіраваліся шматлікія святочныя калоны масквітоў, каб сардэчна вітаць героя-касманаўта Юрыя Аляксеевіча Гагарына.

Незвычайна прыгожая Красная плошча — месца ўсенародных урачыстасцей савецкіх людзей. З яго звязана нямыя змяняльныя старонкі ў гісторыі Радзімы.

К. Т. Мазурава, В. П. Мжаванадзе, Г. І. Воранава, В. В. Грышына, Ілена Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР К. Я. Варашылава. На трыбуну Маўзалеа падмясца таксама Старшыня Савета Міністраў Цэнтральнай Народнай Рэспублікі Ю. Цэдэбала.

І вось у тых умовах, калі здавалася б, трэба было маршыць не аб высокіх справах сьвечніцтва дзяц і будучага, а думаць аб тым, як пакочыць з вайны, як залічыць раны, якія краватчыца ва ўсім арганізме былой Расіі, геніяльны Ленін з непахіснай упэўненасцю гаварыў аб немінучай перамоце сацыялізму, камунізму.

І вось у гэты час мы вітаем вучоных свету, для якіх касмічны палёт — вялікая радасць і вялікае шчасце. Савецкая навука развіваецца ў цеснай сувязі з усёй сусветнай навукай.

Палёт касмічнага карабля «Усход» — гэта, так сказаць, першая савецкая ластаўка ў космас. Яна ўзляцела да неба следам за многімі нашымі спадарожнікамі і караблямі. Гэта — заканамерны вынік гіганцкай навуковай і тэхнічнай работы, якая праводзіцца ў нашай краіне па авалоданню касмічнай прастору.

Няхай жыццё і працітаецца нашы выдатныя савецкія людзі, твары новыя жыцці, твары камунізму! (Бурныя апладысменты).

Прамова таварыша Ю. А. ГАГАРЫНА

Родныя мае сучаснікі! Дарагі Мікіта Сяргеевіч! Таварышы кіраўнікі партыі і ўрада!

Перш за ўсё дазвольце мне прынесьці шчырую падзяку Цэнтральнаму Камітэту майей роднай Камуністычнай партыі, Савецкаму ўраду, усаму савецкаму народу і асабліва Вам, Мікіта Сяргеевіч, за тое, што мне, простаму савецкаму лётчыку, было аказана такое вялікае довер'е і даручана адказнае заданне зрабіць першы палёт у космас.

Знаходзячыся на старце ў касмічную прастору, я думаю аб нашай Ленінскай партыі, аб нашай сацыялістычнай Радзіме.

Любоў да слаўнай партыі, да нашай Савецкай Радзімы, да нашата гераічнага працоўнага народа дахнула мяне і дала мне сілы здзейсніць гэты подзвіг. (Бурныя апладысменты).

Наш народ сваім геніем, сваёй гераічнай працай стварыў самы цудоўны ў свеце касмічны карабель «Усход» і яго вельмі разумнае, вельмі надзейнае абсталяванне. Ад старту і да самага прыземлення ў мяне не было ніякага сумнення ў паспяховым выхадзе касмічнага палёту.

Мне хочацца ад душы падзякаваць нашым вучоным, інжынерам, тэхнікам, усім савецкім рабочым, якія стварылі такі карабель, на якім можна ўпэўнена спадзявацца таё тэіны касмічнай прасторы. Дазвольце таксама мне падзякаваць усім таварышам і ўсёму каляктыву, які падрыхтавалі мяне да касмічнага палёту. (Апладысменты).

Я перакананы, што ўсе мае сёбры лётчыкі-касманаўты таксама гатовы ў любы час зрабіць палёт вакол нашай планеты. (Працяглыя апладысменты).

Прамова таварыша М. С. ХРУШЧОВА

Дарагі таварышы! Дарагія сябры! Грамадзяне ўсяго свету!

Я звяртаюся да вас з пачуццём вялікай радасці і гордасці: упершыню ў гісторыі чалавек з планеты Зямля — наш савецкі чалавек — на караблі, створаным рукамі савецкіх вучоных, рабочых, тэхнікаў і інжынераў, выйшаў ў касмічную высь і зрабіў першы беспрыкладны райс да зорак. (Бурныя апладысменты).

Карабель-спадарожнік «Усход» падняўся на вышыню больш чым 300 кіламетраў, апалясаў Зямлю і пасляхова прыляцеў ў задзежны пункт Савецкага Саюза.

Мне гарача вітаем выдатнага касманаўта, гераічнага савецкага чалавеча Юрыя Аляксеевіча Гагарына. (Бурныя апладысменты, воклічы «Ура!»).

Мне прыемна паведаміць, што Прэзідум Вярхоўнага Савета СССР прысвоіў Вам высокае званне Героя Савецкага Саюза. (Бурныя апладысменты, воклічы «Ура!»).

Мне прыемна паведаміць, што Прэзідум Вярхоўнага Савета СССР прысвоіў Вам высокае званне Героя Савецкага Саюза. (Бурныя апладысменты, воклічы «Ура!»).

Мне прыемна паведаміць, што Прэзідум Вярхоўнага Савета СССР прысвоіў Вам высокае званне Героя Савецкага Саюза. (Бурныя апладысменты, воклічы «Ура!»).

Прамова таварыша М. С. ХРУШЧОВА

Дарагі таварышы! Дарагія сябры! Грамадзяне ўсяго свету!

Я звяртаюся да вас з пачуццём вялікай радасці і гордасці: упершыню ў гісторыі чалавек з планеты Зямля — наш савецкі чалавек — на караблі, створаным рукамі савецкіх вучоных, рабочых, тэхнікаў і інжынераў, выйшаў ў касмічную высь і зрабіў першы беспрыкладны райс да зорак. (Бурныя апладысменты).

Карабель-спадарожнік «Усход» падняўся на вышыню больш чым 300 кіламетраў, апалясаў Зямлю і пасляхова прыляцеў ў задзежны пункт Савецкага Саюза.

Мне гарача вітаем выдатнага касманаўта, гераічнага савецкага чалавеча Юрыя Аляксеевіча Гагарына. (Бурныя апладысменты, воклічы «Ура!»).

Мне прыемна паведаміць, што Прэзідум Вярхоўнага Савета СССР прысвоіў Вам высокае званне Героя Савецкага Саюза. (Бурныя апладысменты, воклічы «Ура!»).

Мне прыемна паведаміць, што Прэзідум Вярхоўнага Савета СССР прысвоіў Вам высокае званне Героя Савецкага Саюза. (Бурныя апладысменты, воклічы «Ура!»).

Мне прыемна паведаміць, што Прэзідум Вярхоўнага Савета СССР прысвоіў Вам высокае званне Героя Савецкага Саюза. (Бурныя апладысменты, воклічы «Ура!»).

Прамова таварыша М. С. ХРУШЧОВА

Дарагі таварышы! Дарагія сябры! Грамадзяне ўсяго свету!

Я звяртаюся да вас з пачуццём вялікай радасці і гордасці: упершыню ў гісторыі чалавек з планеты Зямля — наш савецкі чалавек — на караблі, створаным рукамі савецкіх вучоных, рабочых, тэхнікаў і інжынераў, выйшаў ў касмічную высь і зрабіў першы беспрыкладны райс да зорак. (Бурныя апладысменты).

Карабель-спадарожнік «Усход» падняўся на вышыню больш чым 300 кіламетраў, апалясаў Зямлю і пасляхова прыляцеў ў задзежны пункт Савецкага Саюза.

Мне гарача вітаем выдатнага касманаўта, гераічнага савецкага чалавеча Юрыя Аляксеевіча Гагарына. (Бурныя апладысменты, воклічы «Ура!»).

Мне прыемна паведаміць, што Прэзідум Вярхоўнага Савета СССР прысвоіў Вам высокае званне Героя Савецкага Саюза. (Бурныя апладысменты, воклічы «Ура!»).

Мне прыемна паведаміць, што Прэзідум Вярхоўнага Савета СССР прысвоіў Вам высокае званне Героя Савецкага Саюза. (Бурныя апладысменты, воклічы «Ура!»).

Мне прыемна паведаміць, што Прэзідум Вярхоўнага Савета СССР прысвоіў Вам высокае званне Героя Савецкага Саюза. (Бурныя апладысменты, воклічы «Ура!»).

Прамова таварыша М. С. ХРУШЧОВА

Дарагі таварышы! Дарагія сябры! Грамадзяне ўсяго свету!

Я звяртаюся да вас з пачуццём вялікай радасці і гордасці: упершыню ў гісторыі чалавек з планеты Зямля — наш савецкі чалавек — на караблі, створаным рукамі савецкіх вучоных, рабочых, тэхнікаў і інжынераў, выйшаў ў касмічную высь і зрабіў першы беспрыкладны райс да зорак. (Бурныя апладысменты).

Карабель-спадарожнік «Усход» падняўся на вышыню больш чым 300 кіламетраў, апалясаў Зямлю і пасляхова прыляцеў ў задзежны пункт Савецкага Саюза.

Мне гарача вітаем выдатнага касманаўта, гераічнага савецкага чалавеча Юрыя Аляксеевіча Гагарына. (Бурныя апладысменты, воклічы «Ура!»).

Мне прыемна паведаміць, што Прэзідум Вярхоўнага Савета СССР прысвоіў Вам высокае званне Героя Савецкага Саюза. (Бурныя апладысменты, воклічы «Ура!»).

Мне прыемна паведаміць, што Прэзідум Вярхоўнага Савета СССР прысвоіў Вам высокае званне Героя Савецкага Саюза. (Бурныя апладысменты, воклічы «Ура!»).

Мне прыемна паведаміць, што Прэзідум Вярхоўнага Савета СССР прысвоіў Вам высокае званне Героя Савецкага Саюза. (Бурныя апладысменты, воклічы «Ура!»).

Прамова таварыша М. С. ХРУШЧОВА

Дарагі таварышы! Дарагія сябры! Грамадзяне ўсяго свету!

Я звяртаюся да вас з пачуццём вялікай радасці і гордасці: упершыню ў гісторыі чалавек з планеты Зямля — наш савецкі чалавек — на караблі, створаным рукамі савецкіх вучоных, рабочых, тэхнікаў і інжынераў, выйшаў ў касмічную высь і зрабіў першы беспрыкладны райс да зорак. (Бурныя апладысменты).

Карабель-спадарожнік «Усход» падняўся на вышыню больш чым 300 кіламетраў, апалясаў Зямлю і пасляхова прыляцеў ў задзежны пункт Савецкага Саюза.

Мне гарача вітаем выдатнага касманаўта, гераічнага савецкага чалавеча Юрыя Аляксеевіча Гагарына. (Бурныя апладысменты, воклічы «Ура!»).

Мне прыемна паведаміць, што Прэзідум Вярхоўнага Савета СССР прысвоіў Вам высокае званне Героя Савецкага Саюза. (Бурныя апладысменты, воклічы «Ура!»).

Мне прыемна паведаміць, што Прэзідум Вярхоўнага Савета СССР прысвоіў Вам высокае званне Героя Савецкага Саюза. (Бурныя апладысменты, воклічы «Ура!»).

Мне прыемна паведаміць, што Прэзідум Вярхоўнага Савета СССР прысвоіў Вам высокае званне Героя Савецкага Саюза. (Бурныя апладысменты, воклічы «Ура!»).

СЛОВЫ ШЧЫРАГА ЗАХАПЛЕННЯ

П'ЯСЦЕ перамоце — самае высокае шчасце! Яго не вымераць нават тымі сотнямі кіламетраў, на якія дзяўся ў космас першы чалавек. Яно значна вышэйшае, бо памножана на невялікую гордасць савецкага лётчыка.

Слова табе, вялікае савецкае навука — наш голар і наша радасць! Алякс БАЧЫЛА.

Цябе абдымаем, як брата

Ты першы на нашай планеце Узняўся ў касмічны прастор... Мільгула ў далёкім Сусвеце Савецкая зорка між зор.

Цябе абдымаем, як брата

Адтуль, дзе займаецца ранне, Сяды зоры светлае свабоды... Глядзю ты, як сям, з хваляваннем На родную маі-Зямлю.

Усё ж падзея 12 красавіка

Усё ж падзея 12 красавіка ўзрушыла кожнага чалавеча, яна, нібы залп «Афроры», ускрыліхнула ўвесь свет. Не халае слоў, каб аказаць сваё захваленне, голар і радаснае хваляванне. Просты савецкі чалавек Юрыя Гагарын на касмічным караблі першым у гісторыі чалавецтва зрабіў цудоўнае падарожжа ў космас і пасляхова вярнуўся на сваю родную Зямлю. Гэты дзень стане ўсенародным святам перадавой навуцы.

Усё ж падзея 12 красавіка

Усё ж падзея 12 красавіка ўзрушыла кожнага чалавеча, яна, нібы залп «Афроры», ускрыліхнула ўвесь свет. Не халае слоў, каб аказаць сваё захваленне, голар і радаснае хваляванне. Просты савецкі чалавек Юрыя Гагарын на касмічным караблі першым у гісторыі чалавецтва зрабіў цудоўнае падарожжа ў космас і пасляхова вярнуўся на сваю родную Зямлю. Гэты дзень стане ўсенародным святам перадавой навуцы.

ЛЕГЕНДАРНАЯ БЫЛЬ

творца і мастацка май-старства, за сцэну, непарыўную сувязь літаратуры і мастацтва з жыццём народа, з сучаснасцю»

У той дзень з раніцы красавіцка сонца неакісела паірава з-за хмар. Кожны быў заняты сваім дзённым клопатам—рабочы за станком, каласнік у полі, вучоны ў лабараторыі, настаўніца адкрывала цікавым дзецям таямніцы нога... Жыццё, як кажуць, ішло звычайным парадкам. Вялікае савецкае жыццё. І ніхто не загадваў, што недзе там за сотні кіламетраў ад Зямлі шыбуе ў космасе запущаны савецкімі людзьмі касмічны карабель «Усход» з чалавекам на борце.

І раптам радыё Масквы перапыніла свае карговыя перадачы, каб пачаць у эфір кароткае, доўгачаканае, хваляючае паведамленне: «У космасе чалавек!» І чалавек гэты наш сучаснік—грамадзянін Савецкага Саюза.

Цяжка было стрымаць уражанасць, якая нараджалася ў нас у глыбіні сэрца кожнага—і сталага, і дзіцяці. І звычайнае «Дзень добры» здавалася ўжо знадта бедным, каб павітацца з чалавекам. Хацелася даказаць нешта яшчэ, увеселівацца, чым можна было спадарожніцка нечаканай радасці. І давала адно толькі слова—«Вітанне!». Прыймі гэта ў кога не ўнікала на твары здзіўленне, жаданне спытаць: «З чым?», бо людзі адразу загадавалі—гэта з поладу незвычайнай урачыстасці, якой асветлен быў звычайны дзень—12 красавіка 1961 г. Савецкія людзі на працы, на вуліцы, дома вішчалі адзім аднаго з найвялікшых пераможцаў чалавечай гены, з нечуваным дагледзілі трымаўраў айнаўнай навуцы і тэхнікі, і пачалі новай эры ў гісторыі чалавечай эры касманаўты.

Збылося... Здзейсніліся карговыя дзень XX стагоддзя, больш дакладна, дзень шасцідзесятых гадоў. Здзейсніліся мудрасць, сіла і воля савецкага чалавека. А яму ж пайшоў ужо сорак чвэрты год! Чатыры дзесяці за плячыма, а колькі зроблена ім, колькі спраўдзітых дзёнаў запісана ў неўміручы старонкі сусветнай гісторыі савецкіх чалавекам.

Лік гэтых дзёнаў спраў ідзе ад декамогіта 1917 года, калі, кажучы словамі пэтра, расправілі, які выдзіраў старога савецкага, расправілі і кроў вясновага разрушу, голад і пакінуў старою ладом цяжкую спадчыну вэкавой адсталасці пайшлі з гораў узнятай галавой наперад, да запаветнай мэты — камунізму.

Ворагі за рубяжом ды і свае малаверы, першы на ўвесь голад, другі — спадчына ўсімляўнасці з гэтай хадзі. А савецкі чалавек, не звачаючы ні на кімні, ні на падконы і адкрытыя праважнікі, ішоў праз завалы старога буралому, ладзічы новае, сацыялістычнае жыццё.

Багаты плён індустрыялізацыі нашай краіны, які дазваляў першай у свеце сацыялістычнай дзяржаве стаць незалежнай ад рабавіцкіх кіпцюроў «жэботага дэбала», і вялікі пераход у сельскай гаспадарцы, які выдзіраў сямейна з палону прыватна-ўласніцкіх зямляк і вывёў яго на шлях калектывнай працы, — усё гэта здзейсніла савецкі чалавек.

Узброены бясшэнымі скарбам — духовнай агуртаванасцю вакол Камуністычнай партыі, самадданай любоўю да свай Радзімы савецкі чалавек зламаў хрыбет фашыскаму зветнага геройства. Пяпер касмічнага палёту вакол Зямлі, маёр Гагарын абісмерціў горада імя Савецкага чалавека, свай імя. Ён, учора яшчэ неведомы, стаў сёння для кожнага з нас самым бліжнім, родным, любым.

Ужо ў той год касмануць Гагарын на баякі называлі свайх лаванароджаных сыноў слаўным іменем — Юрыя. Імя Юрыя Гагарына прывёў яшчэ брыгад камуністычнай працы, плочым і бульварам у гарадах, вуліцам у калгасных пасёлках, школам, палацам культуры...

Усе зробленае дагэтуль людзьмі падзвігі не могуць іці ні ў якое параўнанне з подзвігам савецкага чалавека, узброенага вялікімі ведамі, магутнай тэхнікай і воляй да перамогі. Ведаў набаў ён сам, тэхніку даваў дзяржава, а волю выхавала партыя камуністаў. Гэта звычайнае, што першым касманутам быў савецкі чалавек, які належаў да самай справядлівай, самай пэдаксінай партыі — Камуністычнай партыі Савецкага Саюза.

Камуністы — людзі асобага складу. Яны даказалі гэта сваім спраўдзітым, сваім паводзінам не раз. Які доказ гэтага — подзвіг маладога камуніста Юрыя Гагарына.

Партыя камуністаў дала савецкаму чалавеку волатуаскую сілу, каб пераадолець зямное прыцягненне, шырока крылы, каб паліцець у неведомасць Сусвету. Перад сілай і ўмельствам савецкага чалавека не могуць устаць сёння ні дасягненні мінулых стагоддзяў, ні міфы старажытнасці.

Магелану, каб зрабіць свай кругавы пералёт, падарожжа тры стагоддзі таму назад, спатрэбілася больш за тры гады. Гагарын абліцеў зямны шар за паўтары гадзіны!

Легендарны Ікар ка зробленых яго баямкам іздаваў крылах з птушынага пер'я паліцець вельмі высока, але сонца распіла воск, якім былі змаваны крылы, і юнак зваліўся ў мора. Гагарын на збудаваным савецкімі людзьмі касмічным караблі таксама падняўся высока, абліцеў вакол блакітнага шара Зямлі і шчасліва прызямліўся. Крылы савецкага чалавека аказаліся магутнейшымі за Ікаравы крылы.

Легендарны волат Антэй быў непераможны, пакуль дакрануўся да свай маці-зямлі, што давала яму новыя сілы. І толькі Геракла, як вядома, адолее Антэя, узняўшы яго і дараваўшы ад зямлі. Савецкі волат Гагарын заставіў непераможна і ўзвышанага вышанага Сусвету. Сіла савецкага чалавека мацнейшая за антэю!

І як жа нагарабна выглядае тва буржуазныя пікакі і амерыканскага «Сатэрэй іўнінг пост», якія дакрануць савецкага чалавека? У тым, што ён павінен сёння яшчэ турбавацца перш напярш пра сытасць свайго страўніка. Што скажуць гэтыя найміты імперыялізму іяпер, калі савецкі чалавек апырадыў Амерыку ў штурме космасу!

Савецкі чалавек першы ва ўсім вялікіх справах на Зямлі, ён першы ў космасе. Добры і багаты зместам яго паслужны спіс і асабліва сямейны ў ім раздзел, прысвечаны асабістому космасу. Пальма першынства на ўсім захавана, звязаны з праікненнем у таямніцы Сусвету, належаць таксама яму, савецкаму чалавеку.

Гэта ён, чалавек Краіны Савецкай, запустіў першы штучны спадарожнік вакол Зямлі, стварыў першую міжконтынальную балістычную ракету, першы пасадзіў вымпел з Дзяржаўнай гербай ССРР на Месцы, на зямлі, першы падняўся ў космас, каб глянуць з вышэй касмічнай прасторы на Зямлю-маці, што іраваў яго, і ўзбагачаным новай мудрасцю і шчасліва вярнуўся на ўлонне сямейнага прасторы савецкай Радзімы.

Упершыню ў гісторыі нашай планеты чалавек пайшоў у космасе. І чалавек гэты наш — савецкі Юрыя Аляксеевіч Гагарын.

Тое, што адбылося 12 красавіка 1961 года, можа зрабіць кожна савецкі чалавек, але Юрыя Гагарын зрабіў гэта першы. І яму за гэта слава на ўвесь вечны!

На ўсіх мовах свету ва ўсім пунктах зямнога шара гучыць сёння рускае імя — Юрыя Гагарын. Яно будзе гучаць і зноў, і паслязавтра, праз які, які сімвал спраўдзенай мужнасці, бяспрыкладнай адвагі, безза-

Увесь свет здзіўлены і захоплены. «Шлях да зор — адкрыты», «Калумб космасу», «Увесь свет вітае савецкіх вучоных», «Я — усход», «Зямлі, каб ты была чачею» — пад такімі заглаўнямі і падагалоўкамі змяшчае прэса краіны сацыялістычнага лагера матэрыялы пра першага савецкага касманута. І не толькі сацыялістычных краінах.

Французская прэса падкрэслівае, што ТАСС паведаміў пра палёт Гагарына тымі, калі ён быў вышэй за масе. Гэта сведчанне чыраў упершыню савецкіх вучоных у поспеху палёту.

Англічане робяць прагнозы, што наступны савецкі касманут паліцець у паліце адно або два дні, а затым апырадыцца палёт на Месцы і, нарэшце, высадка на яго паверхню. Яноскі друкі вызнавае пераанадасць, што вялікі поспех савецкай навуцы — доз таго, што ваіны не маюцца: урад усіх краін павінен пайсці на забарону ядзернай зброі і на поўнае раззброенне.

«Яны не будуць першымі...» — пад такімі заглаўнямі змяшчае польская прэса «Штандар млодых» здымкі трох амерыканцаў, якія згодна «плачу Меркьюры» з'яўляюцца намір датамі на першы касмічны палёт з Зямлі.

Англічане робяць прагнозы, што наступны савецкі касманут паліцець у паліце адно або два дні, а затым апырадыцца палёт на Месцы і, нарэшце, высадка на яго паверхню. Яноскі друкі вызнавае пераанадасць, што вялікі поспех савецкай навуцы — доз таго, што ваіны не маюцца: урад усіх краін павінен пайсці на забарону ядзернай зброі і на поўнае раззброенне.

«Яны не будуць першымі...» — пад такімі заглаўнямі змяшчае польская прэса «Штандар млодых» здымкі трох амерыканцаў, якія згодна «плачу Меркьюры» з'яўляюцца намір датамі на першы касмічны палёт з Зямлі.

«Яны не будуць першымі...» — пад такімі заглаўнямі змяшчае польская прэса «Штандар млодых» здымкі трох амерыканцаў, якія згодна «плачу Меркьюры» з'яўляюцца намір датамі на першы касмічны палёт з Зямлі.

«Яны не будуць першымі...» — пад такімі заглаўнямі змяшчае польская прэса «Штандар млодых» здымкі трох амерыканцаў, якія згодна «плачу Меркьюры» з'яўляюцца намір датамі на першы касмічны палёт з Зямлі.

«Яны не будуць першымі...» — пад такімі заглаўнямі змяшчае польская прэса «Штандар млодых» здымкі трох амерыканцаў, якія згодна «плачу Меркьюры» з'яўляюцца намір датамі на першы касмічны палёт з Зямлі.

«Яны не будуць першымі...» — пад такімі заглаўнямі змяшчае польская прэса «Штандар млодых» здымкі трох амерыканцаў, якія згодна «плачу Меркьюры» з'яўляюцца намір датамі на першы касмічны палёт з Зямлі.

«Яны не будуць першымі...» — пад такімі заглаўнямі змяшчае польская прэса «Штандар млодых» здымкі трох амерыканцаў, якія згодна «плачу Меркьюры» з'яўляюцца намір датамі на першы касмічны палёт з Зямлі.

Сусветнае дасягненне

ПРЭС-КАНФЕРЭНЦЫЯ У МАСКВЕ

15 красавіка, Акадэмія навук ССРР і Міністэрства замежных спраў ССРР наладзілі ў ДOME вучоных прэс-канферэнцыю, прысвечаную паспяховаму ажыццяўленню першага ў свеце касмічнага палёту савецкага чалавека на караблі-спадарожніку «Усход».

У прэс-канферэнцыі прынялі ўдзел прадстаўнікі савецкай і замежнай прэсы, дыпламатычны корпус, члены прэзідыума Акадэміі навук ССРР, вядомыя вучоныя, прадстаўнікі грамадскіх арганізацый Масквы.

Бурнай аваяцыі сустрэлі журналісты і ішны ўдзельнікі прэс-канферэнцыі з'яўленне ў зале славанага сына савецкага народа, першага дзетка-каманута ССРР Юрыя Аляксеевіча Гагарына.

У прэс-канферэнцыі таксама выступілі акадэмік Н. М. Сісянян, правадзейны член Акадэміі медыцынскіх навук В. В. Парыш, акадэмік Е. К. Федаўра.

— 12 красавіка 1961 года — сказаў А. Н. Несмяянаў, — у ССРР упершыню ў гісторыі быў выведзены на арбіту спадарожніка Зямлі касмічны карабель «Усход» з палат-каманутам Юрыем Аляксеевічам Гагарынам.

Слова атрымлівае герой-каманут Юрыя Аляксеевіч Гагарын. — Я вельмі шчаслівы, бязмежна ўдзячны нашай партыі, нашаму ўраду, што мне даверылі гэты палёт, — сказаў Юрыя Аляксеевіч. — Я зрабіў яго ў імя нашай Радзімы, у імя ўсяго савецкага герайчнага народа, у імя Камуністычнай партыі Савецкага Саюза і яе лідэрскага Цэнтральнага Камітэта.

Касмічны карабель быў абсталяваны ўсім неабходным для бяспечнага палёту касманута і дорага яго прызначэння. Многія сістэмы карабля былі задубіраваны.

Трэба падкрэсліць выключную мужнасць, вытрымку і самаваладанне палат-каманута Юрыя Аляксеевіча Гагарына. Здзейсніў найвялікшы подзвіг, упісана новае блякучае старонка ў гісторыю чалавечай культуры, кіруемае нашай роднай Камуністычнай партыяй і Савецкім урадам. Гэта подзвіг вялікіх калектываў вучоных, канструктараў, інжынераў, тэхнікаў і рабочых, гэта подзвіг усяго вышарбавальнікаў, якія з бязпецкай бядокарою падрываюць і запуст касмічнага карабля.

Акадэмік А. Н. Несмяянаў уручыў Ю. А. Гагарыну залаты медаль Шылькеўскага, які прыдзіў у Акадэміі навук ССРР узнагародзіў героя за ажыццяўленне першага ў свеце касмічнага палёту на караблі-спадарожніку.

Свежы нумар газет... Што новага ён расказаў пра першага ў свеце касманута. Студэнці-аэнаніцы Мінскага тэхнікума сувзі А. Новакава (злева) і С. Ляўчук прыпыніліся на момант, каб разгледзець новае здымак Юрыя Гагарына.

Увесь свет вітае героя

У нязведанія далі

1961 года ўвоўдзе ў гісторыю як найвялікшага палёту ў жыцці чалавечтва. Савецкі чалавек Юрыя Аляксеевіч Гагарын зрабіў упершыню палёт у космас.

Мы з'яўляемся сведкамі падзеі агромістай вамянасці. Пачалася новая эра ў навуцы і жыцці чалавечтва — эра паспяховага асвавання касмічнага акаіна.

Слава табе, герайчны савецкі чалавек! Ты адкрыў дарогу ў нязведанія прывабнае далі, пракаў шляхі міжпланетнага падарожжа.

Слава вам, дзвочы савецкай навуцы і тэхнікі!

Рэпартаж

Дні нашага жыцця

Гэтыя дні ўмянілі ў сабе гады. Колькі перажыта-перадумана, колькі хваляванняў было, колькі разоў! Звычайна не так проста загарварыць на вуліцы з незнаемым чалавекам. А ў гэты момант не было незнаемых.

Вялікую дапамогу свайму народу ў вырашэнні гэтых задач, асабліва ў фармаванні духоўнага абліча нашага савецкага чалавека, заклікала аказваць савецкай літаратуры і мастацтва. У апублікаваных нядаўна Першамайскіх закліках партыя звяртаецца да дзвочы літаратуры і мастацтва:

«Больш ярка адлюстроўваць ў сваіх творах веліч і прыгажосць герайчных спраў савецкага чалавека! Змагацца за высокую ідэянасць рэпрадуктара, і слухалі, і курцілі, паглядваючы адна на аднаго... Потым радасна ўздыхнулі, паісцілі ружы і рывіліся. Здавалася, людзі сталі бліжэйшымі адзін аднаму, сталі даражэйшымі... Гэта спрадому так. Збліжае людзей не толькі бяда, але і радасць».

Радасць, колькі радасці ў гэтыя дні! Яна ў тэлеграме М. С. Хрушчова, у верхах пастаў, у звоніках песьнях дзвочы, ва ўпрыгожаных вуліц і плошчах нашай сталіцы. Як у дні вялікіх свей, ветрык каліцца сьвет і вымшляе, вышываюць з тонка савецкага чалавека — пераможцы космасу. Як і ў дні свей, тэлеграф і пошта перагрукнулі патаком вішавальных тэлеграм, пісем, паштовак.

Вітануюць не толькі Гагарына, чалавека, які пракаў першую трасу да зор. Вітануюць сваёю, знаёмых, блізкіх. Дзвочурна Мінскага тэлеграфа тав. Камарова гаворыць, што ў першы дзень было паслана каля 300 тэлеграм. Адрасы былі розныя і тэксты розныя. Вось яны: «Масква, Гагарыну. Вітаную сардэчна», «Кіеў», «Фазуліну З. Вялікім днём пакарэнна космасу», «Масква», «Ляонаву. Вітаную з гістарычным днём...».

Дні гістарычных і святочных. Іх не забудзеш, не перабачыш з ішымі. Іх нехта перабачыць таму, што чакалі людзі іх стагоддзямі, маралі пра іх, складалі легенды і казкі. І, між іншым, за гэтыя дні ўжо звыкліся з вялікай падзеяй. Малады рабочы завод аўтаматных ліній Самён Мерсан гаворыць: — Я ведаў, гэта павінна было хутка адбыцца... — Дзівак, адкуль ты ведаў? — пытаецца яго сябра. — От табе на! Ты што, у Турцыі жывеш ці ў Амерыцы? Ну, халі да мяне пасадзіць, пагаворым пра гэта. Сёння ж сьвета... Гэтыя дні адзначаюць не толькі сяброўскай гутаркай за святочным сталом. Іх адзначаюць новымі пера-

могамі на фабрыках і заводах, на калгасных фермах, на ўстановах. З Мінскага мотавелазавода паведамілі, што рабочыя матарога цыха Вайніцкаў, Акуліч, Снегірніч і многія іншыя пераыкавалі дзёнае заданне. А цэх дзвч звыш плана дзгалея на дзвасткі матараў. З трактарнага завода паведамілі, што маладыя сталавары А. Азарэў, Ш. Байкачоў, І. Кісель вышывалі па тры з паловы тон сталі звыш плана. Паведамілі аўтазаводцы: далі звыш плана дзвасткі вузлов магутных самазвалаў... Прайдзем па вуліцах, наведем адзін кніжны магазін, другі, паставім хвіліну каля газетных кіскаў. Газету цяжка знайсці — іх адрозьніваюць з кіжкіх магазінаў і кіскаў. На прылаўку ляжаць кнігі «Шлях да зорак» К. Цыялкоўскага, «Нябесныя каморнікі» Е. Сапарынай, «Ад штучных спадарожнікаў да міжпланетных палётаў» А. Штэрнфельда, брашуры «Навуковыя праблемы штучных спадарожнікаў», «Станцыя ў космасе» і ішны. — Вось гэтыя дайце, — просіць служка М. Песін. — У нас ёсьць фантастычныя раманы... — Гэта ж фантастычныя! — а усмешкай гаворыць пакупнік. — Я ўжо буду чачаць твор пра спраддзены палёт у космас. Цяпер слова за пісьменнікамі. Карабель ёсьць Герой — жыць. Няхай пішуць... Проста гаворыць чалавек, а колькі сэнсу ў яго словах. Ён мае рацыю. Скончыў час касмічнай фантастыкі. Пачынаецца час рэальнага адлюстравання касмічных палётаў. Пра гэта можна было пачуць увечары на плошчах і вуліцах сталіцы, калі прыгожыя вышлі, каб у зыяні каля сцягоў ілаць слаўную перамогу розуму. Бліжэй дзвочынка з вялікімі

блукнітымі, які асвятляе неба, вачы гаварыць сяброўка. — О, каб мне дазволілі — паліцець б доўж сёння, хоць у гэтую хвіліну! — Не думай, што ты толькі адна такая, — смеяцца сяброўка. — Я ведаю... Стары чалавек, абпіраючыся на кіячак, прыпыніўся на момант калі трайлейбуснага прыпынку. Знаёміны. Былы работнік гандлёвай сеткі, цяпер пенсіянер. Ужо 72 гады. Прозвішча ён не скажу, называўся Іосіфам Антонавічам. Жыве па вуліцы Танкавай у Мінску. Іосіф Антонавіч памятае першы палёт братоў Райт на самаляце. Колькі гаворкі было тады! Усе газетны пісалі пра поспехі амерыканцаў і ўсім здавалася, што людзі скарылі прасторы. — Які маленькі выглядзе той палёт сёння, — гаворыць Іосіф Антонавіч і ідзе далей. Прытыкаецца і, наступваючы кіячкам, гаворыць: — Хачу паліцець да наркы, што на плошчы Свабоды. Цікава, як адчуваюць сябе там? — І спраддзены, што цяпер скажуць паліты і ксяндзы, калі палетам чалавека ў космас яшчэ раз развеець недарэчны міф недакільнасці святога неба? Чым больш шчыме на вуліцы, тым больш запальваецца літаратура, тым больш людзей збіраецца на плошчах, дзе выступіліся падраздзяленні артылерыстаў. Дзе б ні сталі вышодзі чучыта толькі адно імя і прозвішча «Юрыя Гагарын».

Гучаць залы салюта, і блакітныя, чырвоныя, жоўтыя, зялёныя зоркі распасяюцца ў густым красавіцкім небе. Нехта запляскае ў далоні і адрозьнівае плошча запляскала, і праціглае «ура!» праціглае за канца ў канец. Прадзюны дзень канцаў салютам. Салютам у імя жыцця і міру.

Юрыя Гагарын: «УСЕ У ПАРАДКУ». Малюнак Шымяна Кабылінскага. («Штандар млодых», Варшава).

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

Ілья КЛАЗ.

18 красавіка 1961 г.

3

Музыка Генрыха ВАГНЭРА

Словы Генадзія БУРАЎКІНА

1. Бяздонная вясі і чорныя хмары... 2. Скарыўся савецкаму простаму хлопцу... 3. Дык слаўцеся, мірная, дужая руці!

Талант — мастацтву

Восемдзесят год — вялікі жыццёвы шлях. Старэйшаму беларускаму мастаку Вялічын Віктаравічу Волкаву належыць дэстак вялікіх тэматычных карцін, некалькі соцыяльных партрэтаў, пейзажаў, наюрмортаў...

СЛОВА ШЧЫРАГА ЗАХАПЛЕННЯ

Шчыра вясёлая раница 12 красавіка, здавалася, звычайнага дня з'явілася пачаткам новай эры чалавечай — эры касманаўтаў! Якія вялікія дасягненні навуцы і тэхнікі Савецкага Саюза...

Важныя пытанні ўзнікаюць у сувязі з гэтым перад фізіёлагамі, біяфізікамі, біяхімікамі, генетыкамі, медыкамі. Бясспрэчна, у хуткім часе ўзнікнуць і спецыяльныя навуковыя галіны, такія, як касмічная біялогія, касмічная медыцына і г. д. Магчыма, недалёка і той час, калі, забяспечыўшы складанай апаратурай лятучага касмічнага лабараторыя з вучонымі-касманаўтамі на борце адправіцца ў свой экспедыцыйны райс у бязмежныя прасторы космосу...

ДА 80-ГОДДЗЯ В. ВОЛКАВА
Тэмы працы, быту, рэвалюцыйных падзей праходзіць праз усю творчасць мастака Сярод яго карцін: «Барыкады», «З падзей 1905 г. ў Маскве», «Кастусь Каліноўскі», «Мала-табойца», «Плёткагон», «Партызаны», «Перадача вопыту», «Дэкаратыўнае пано для станцыі Негарэла»...

За пасляваенны час мастак напісаў шмат лірычных пейзажаў, прысвечаных прыродзе роднай Беларусі, цікавым партрэтаў людзей сацыялістычнай працы, жыццядараных наюрмортаў.

На жаль, гэтыя творы загінуты ў галы Вялікай Айчыннай вайны. Захаваліся толькі іх рэпрадукцыі, акварыльныя эскізы карцін «Партызаны», «Перадача вопыту» і іншыя. У палатне «Перадача вопыту» В. Волкаў гарбавага завода «Бальшавік». Карціна шкавала не толькі свайго канкрэтнага часу.

На Усеаюзнай выстаўцы мастацкай фатаграфіі «Самігодка ў дзеянні». У беларускім павільёне.

Тэма, якая не старэе

Ніколі не забудушы гераічныя справы нашых войнаў у час Вялікай Айчыннай вайны, падзвіг савецкага народа, які не толькі адстаў ад чорных сіл фашызма са спадабы і незалежнасці нашай Радзімы, але і вызваліў многія краіны Еўропы. Адностворанне падзей мінулай вайны сродкамі мастацкага слова стала тэмай гаворкі на пасяджэнні камісіі праўдзіна Саюза пісьменнікаў ССРР па ваенна-мастацкай літаратуры, якое праходзіла з 5 па 12 красавіка ў Мінску з удзелам шырокага кола пісьменнікаў краіны і актыўных кіраўнікоў партызанскага руху на Беларусі, Украіне, Смаленшчыне, Браншчыне.

Успрачкі, якія ўзніклі пасля дэкадаў Н. Пашкевіча і Д. Капіны на тэму «Вобраз савецкага партызана ў мастацкай літаратуры», адзначалася, што ваенна-патрыятычная літаратура мелі і мае вялікае выхавальнае значэнне, што гераічныя вобразы войнаў і партызан хваляюць і натхняюць нашага чытача. Аб гэтым сведчаць хоць бы масавыя тыражы кніг пра гераіку мінулай вайны.

Гіста патрыятычная літаратура вышла і на міжнародную арэну. Яна каартавацца вялікай папулярнасцю за мяжой, дапамагае нашым сябрам выкрываць выдумкі і хаўсно рэакцыйнага пісака аб нашай арміі, нашым народзе. А для тых краін, дзе ідзе змаганне за свабоду і незалежнасць сваёй радзімы, яна служыць вострай зброяй у барацьбе. Неадарма ў розных краінах свету з'явіліся свае Паўкі Карчагіны, Чапаевы, Марэсвеі, маладзятвардзевічы... Наша патрыятычная літаратура служыць справе барацьбы за мір, умацаванню інтэрнацыянальнай дружбы народаў.

У сувязі з гэтым узнікла пытанне: ці справядліва лічыць ваенную і партызанскую тэмы застарэлымі, несучаснымі. Уздзельнікі пасяджэння адзначылі гаворкамі, што такі пункт погляду не мае пач сабой ніякага грунту, бо і тыя, хто піша, і пракакто пішуць у такіх кнігах, — нашы сучаснікі, будучыя камунізм.

Іншая справа, што сёння нельга пісаць аб вайне, як пісалі ў саракавых гадах. Шпер нам сталі вядомыя новыя факты і дакументы, прасіліся многія пытанні, і чытач патрабуе ад нас больш глыбокага і шырокага асветлення падзей. Пра гэта гаварылася ў выступленнях А. Адамовіча, Г. Храмовіча, А. Хіжыяка, Шней-Красікава, Героя Савецкага Саюза Н. Грышына і інш.

Да гэтага часу многія пісьменнікі захапляліся паказам выключных падзей, вядомых герояў і часам забываліся на простага чалавека — радавога воіна і партызана, без якіх нельга ўявіць глыбока народнага характару партызанскага руху.

У раздзі выступленні выказвалася просьба чытачоў, каб пісьменнікі больш глыбока паказалі самыя цяжкія моманты вайны і партызанскага руху, а таксама ролі нашых людзей, якія трапілі ў палон, актыўна ўдзельнічалі ў арганізацыі руху супраціўлення ў замежных краінах.

НАШЫ ГОСЦІ

На гэтым тыдні ў Мінску адбыліся выступленні некалькіх творчых калектываў і вядучых салістаў з РСФСР і Украіны. Апроч двух канцэртаў вядомага савецкага спевака, народнага артыста ССРР І. Пятрова, які выканаў вялікую сольную праграму ў суправаджэнні Дзяржаўнага народнага аркестра БССР, у Мінску з поспехам прайшлі гастролі старэйшага рускага харавога калектыву — Ленінградскага дзяржаўнага акадэмічнага капэлы імя М. І. Глінкі.

У аргументы Доме афіцэраў адбыліся некалькі першых канцэртаў групы майстроў украінскай эстрады пры ўдзеле народных артыстаў УССР Ю. Цімашэнка і Я. Бярэзіна. У складзе гэтага эстраднага калектыву — спевакі П. Рывіцкі і А. Таранец (дуэт), тры бандурысты — Э. Піпленка, Л. Лысакіўска, В. Пархоменка і акампаніст І. Іванюк.

На думка: 1. Выступаюць Ю. Цімашэнка і Я. Бярэзіна. 2. Справа тры бандурысты. Фота Ул. Крука.

Слухачы задаволены

— Дайно ў нас не было такога цікавага музычнага вечара, — гаворылі рабочыя, інжынеры і служачыя аўтазавода, які прыйшлі ў свой Палац культуры паслухаць выдатную оперу Моцарта «Вяселле Фігаро».

Спектакль, пастанавлены опернай студыяй Беларускай кансерваторыі, зрабіў вялікае ўражанне на слухачоў. Якія рэалістычныя напісанні тэатра, дыялогі, музыка, вобразна-тэатральная мова, прадэманстравалі ўсё гэта было блізка і зразумелае аўдыторыі. Прыябавілі, аптымізм музыкі гэтай оперы адчулі ўсе, хто прысутнічаў у той вечар у заводскім Палацы культуры.

Не ўсё яшчэ складана і паўзнацца ў выкананні студэнтаў. Адчулася сімфанічная нямеласць, недастаткова пачаць лёгкасць у перадачах прывабнай і тонкай музыкі, вобразы раскраскі толькі прыбылі, а сама трэтуха оперы патрабавала большай рытмічнай выразнасці, а галоўнае — жываці і непасрэднасці.

І ўсё ж сам факт выканання оперы студэнтамі — радасна з'ява ў музычным жыцці горада. Уздзельнікі спектакля: студэнты Л. Сахаруў (граф Альмавіва), С. Лажкова (графіня), Э. Акімаў (Фігаро), А. Цыганікава (Сусана), Е. Пузыржэўская (Марцэліна), К. Карабічына (Керубіна), А. Цыпкоў (Бартала), С. Самсон (Базілія), В. Грабчук (Курцыо-судза), А. Баравіковіч (Антоніа-садоўнік) і А. Прываротнік (Барбарына), а таксама хор і аркестр кансерваторыі зрабілі ўсё магчымае, каб донесці да слухача змест оперы.

Неабходна адзначыць паспяхова працу рэжысёра-пастаноўшчыка дацэнта С. Капары і дырэктара дацэнта Ф. Рубінштэйна.

Б. СМОЛЬСКИ.

Артысты сельскім глядачам

Жаданыя госці дэляцый — артысты драматычнага Тэатра імя Якуба Коласа. Яны чытаць і выконваюць на сцэне раённага Дома культуры.

Сялята артысты панавалі ўжо некалькі гадоў «Заводскай работай». Яго глядзелі таксама калганы сельсаветаў імя Калініна, імя Жданова, «Літэратуры», імя Лявоніа Вялічка, імя Прадвонскага імя Медведко А. Астроўскага «Шалёныя грошы».

Пабывалі і на сцэне раённага Дома культуры і на сцэне клубу вясельнага калгаса імя Іванова артысты сельскіх Беларуска-дзяржаўнага фільмафоніі. Яны паказалі астрады канцэрт «Над Волгай шырока».

Л. ЛАРЫН.

У секцыі крытыкі

Творчая індывідуальнасць крытыка — такая была тэма гутаркі, што адбылася на чарговым сходзе секцыі. Абмеркавана творчасць Д. Бугаёва, В. Каваленкі, Ю. Канэ і іншых малых крытыкаў.

З дакладам выступіла М. Барсток. Успрачкі прынялі ўдзел А. Адамовіч, Р. Бярозкін, Ул. Юрэвіч, А. Клішко і іншыя.

Секцыя вырашыла рэкамендаваць да прыёму ў Саюз пісьменнікаў Д. Бугаёва, В. Каваленку і Ю. Канэ.

М. БАНДАРЭНКА.

Тысяча выступленняў

Калектыву мастацкай самадзейнасці Брагіна Доме культуры рытухуца адзначыць сабата п'ятніца, годдзе свайго творчага жыцця. Тысячым выступленням будзе адзначаны гэты юбілей.

За час свайго існавання драматычны калектыву паставіў 14 многачасных і 30 адначасных п'ес. Сярод іх «Русія людзі» К. Сіманова, «У сцягах Украіны» і «Марна Дубрава» А. Карневічу, «Канстанцін Заслонаў» А. Маўрона, «Плюць жаваранкі» К. Крапіны, «Выбачыце, калі лася!» А. Машаўна, «Прымавія В. Кулава», «Калі зашчэпаць сады» В. Палескага, «Выбух» М. Гарульва і М. Алтухова і рад іншых.

Калектыву выдана ў пастаноўкамі ў суседня раёны: Хойніцкі, Любінскі, Камарынскі, Любінскі (УССР), часта быў у Гомелі. Але больш часта гэты самадзейны артысты ў галасах свайго раёна. Агітбрыгада тэатральнага калектыву выдана ўсе буйны населеныя пункты раёна, адгонныя лашы, у брыгады калгасаў і саўгасаў.

Тэатральны калектыву — пастаянны Уздзельнік абласных і рэспубліканскіх аглядаў мастацкай самадзейнасці.

Г. КАПЦЕЛАУ, Л. УМАНСКИ.

Новы будынак вучылішча

Учымішчы харавога дырэктарыявін не і завоны вучышча ў Мінскай кансерваторыі, Галіна Алісяндрэўна Плюскуска, начальніца Мінскага вучышча педагогічнага інстытута.

Выкладчыцкі калектыву вярз рытухуца да прыёму новага пабудавана. У гэтым годзе ён будзе вялікі. На музычна і музычна-педагагічнае аддзельнікі намячана прыняць 110 чалавек. 75 наюкоў і дзяўчат будучы вучышча музыцы завоны.

А. КАСЕНКА.